

İ.Ü. HUKUK FAKÜLTESİ MİRAS HUKUKU FİNAL SINAVI
(TEK NUMARALI ÖĞRENCİLER/İKİNCİ ÖĞRETİM)

OLAY:

Kalbinden rahatsız olduğunu öğrenen M 2.1.2013 tarihinde sahibi olduğu şirketin genel müdürü ile notere giderek miras sözleşmesi düzenler. Buna göre M, şirketinde genel müdür olan G'ye hizmetlerinin karşılığı olarak şirketin 1/16 hissesinin verilmesini, oğlu O'nun Amerika'da ekonomi okuduğu için yetkin olduğundan ölümünden sonra malvarlığını idare etmesini, 500.000 TL değerindeki bağ evinin dayısı D'ye kalmasını, kızı K2'den olan torunu T'ye üniversite eğitimi alması halinde eğitim masrafları için terekeden 300.000 TL verilmesini arzu etmektedir. M, daha önce hazırladığı vasiyetnameyi yakarak okunamaz hale getiren diğer kızı K1'in mirasından mahrum olması arzusunu da yine aynı ölüme bağlı tasarrufta ifade etmiştir.

Babasının hastalığını öğrenen K1 derhal kendisini ziyaret eder. M bu duruma çok sevindir ve aynı günün akşamında bir mektup kaleme alır. Mektubun içeriği şu şekildedir: *"Sevgili kızım K1, bugün yıllar sonra beni ilk defa 75. doğumgünümde ziyaret ettiğin için çok mutluyum. Aramızdaki sorunların ortaya çıkmasında benim de kusurlu olduğumu anladım. Sana en büyük çocuğum olman sebebiyle daima kardeşlerinden daha sert davrandım. Bu hatalarımın telafisi olarak çocukluğunun geçtiği ve senin için ayrı bir önemi olan bağ evinin ölümünden sonra sana kalmasını uygun gördüm. Sevgilerimle, Baban. İmza".*

M, 6 Kasım 2013 tarihinde vefat eder. M'nin ölümünde eşi E, oğlu O, kızları K1, K2, ve K3, K2'nin kızı T, annesi A, G ve D hayattadırlar. K3, M'nin ticari faaliyetlerini desteklemediğini ileri sürerek mirastan pay almamak için gerekli hukuki işlemleri yapmıştır. M, E'ye doğum günü olan 11.12.2012 tarihinde Levent'te birlikte ikamet ettikleri 1.000.000 TL değerindeki villayı ve şirketinin 1/8 hissesini bağışlamıştır. Şirketin değeri M'nin ölüm tarihinde 8.000.000 TL'dir. Kızı K3'e ise ölmeden altı ay evvel düğün hediyesi olarak 300.000 TL değerinde daire hediye etmiştir. M, 1.2.2011 tarihinde kendisine ait olan ve fakat annesi A'nın oturduğu Tarabya'da bulunan 600.000 TL değerindeki dairenin mülkiyetinin ölümünden sonra A'ya geçmesini sağlamak üzere bağış sözleşmesi yapmıştır. M'nin ayrıca bankada 300.000 TL parası ve yine bankaya 2.680.000 TL değerinde borcu bulunmaktadır. Cenaze masrafları için 20.000 TL harcanmıştır.

Paraya ihtiyacı olduğu için mirasın bir an önce paylaşılması arzusunda olan K1, bütün mirasçuları bir araya getirerek bu hususun görüşülmesini sağlar. Ancak bazı mirasçılar terekenin değer kaybedeceği endişesiyle itiraz ederler. Bu hususta anlaşma sağlayamayan K1, avukatına danışmaya karar verir.

SORULAR:

1) (M)'nin kızı K1'e yazmış olduğu mektubu hukuki açıdan, sonuçlarını da açıklayarak nitelendiriniz. D'nin söz konusu hukuki sonuçlar karşısında başvurabileceği hukuki bir imkân var mıdır? Açıklayınız.

K1'e M tarafından yazılan mektup el yazılı vasiyetname hükmünde olacaktır. El yazılı vasiyetnamede mirasbırakan vasiyetname yolu ile ölüme bağlı tasarruf yapma iradesini MK m. 538 uyarınca vasiyetnamenin yapıldığı yıl, ay ve gün gösterilerek başından sonuna kadar mirasbırakanın el yazısıyla yazılmış ve imzalanmış şekilde izhar eder. Somut olayda M, bağ evini K1'e ölümünden sonra bırakmak suretiyle K1 lehine bir kazandırmada bulunmuştur. Ayrıca

mektupta yer alan K1 lehine kazandırma ve K1'in affedildiğine ilişkin ibareler, 2.1.2013 tarihli miras sözleşmesiyle K1'in mirasçılıktan çıkarılmasına ilişkin tasarrufun geri alındığını göstermektedir. Bu durumda K1 yasal mirasçı sıfatını M'nin vefatı üzerine kazanacaktır. K1'in vasiyetname yakması mirastan yoksunluk sebebi olarak değerlendirilemeyecektir. Zira vasiyetname M tarafından tekrar yapılamayacak durum ve zamanda yok edilmemiştir (MK m. 578/b.4).

Şekil şartları bakımından somut olayda mektubun M'nin el yazısı ile baştan sona yazıldığı ve imzalandığı görülmektedir. Açık bir şekilde vasiyetnamenin düzenlediği tarih mektupta bulunmamaktadır. Ancak düzenleme tarihinin mutlaka açık bir şekilde gösterilmesine gerek yoktur. Vasiyetname metninden herhangi bir vasiyetname dışı unsura başvurulmaksızın, vasiyetnamenin düzenlendiği tarih kesin olarak anlaşılıyor ise bu şekil şartı yerine gelmiş demektir. Somut olayda mektubun M'nin 75. yaş gününde düzenlediği açıkça vasiyetname metninden görülmektedir. Dolayısıyla el yazılı vasiyetname bakımından kanunen öngörülmüş şekil şartları yerine gelmiştir.

El yazılı vasiyetname ile M, K1'e bağ evini vasiyet etmiş iken 2.1.2013 tarihli miras sözleşmesinde bu ev D'ye bırakılmıştır. Bu durumda, somut olay itibarıyla D'nin elindeki hukuki olanakların değerlendirilebilmesi için öncelikle D lehine yapılmış kazandırmanın niteliği tespit edilmelidir. Zira MK m. 527/II hükmü uyarınca miras sözleşmesiyle yapılan vasiyetlere aykırı ÖBT veya başlılamalara mirasbırakanın ölümünden sonra itiraz edilebilir. Bu itiraz bakımından tenkis davasına ilişkin hükümlerin kıyasen uygulanacağı kabul edilmektedir. Somut olayda D miras sözleşmesinin tarafı değildir. Şeklen D lehine yapılan kazandırmanın miras sözleşmesi adlı ÖBT metninde yer alması tek başına bu kazandırmanın miras sözleşmesi hükmünde olmasını gerektirmez, aksine bir miras sözleşmesinde tek taraflı, vasiyetname hükmünde olan tasarruflarda bulunulabilir. D lehine yapılan kazandırma sözleşme tarafı olmadığından bir vasiyet olarak değerlendirilir ise K1 lehine yapılan vasiyet ile D lehine yapılan kazandırmanın hükümden düştüğü sonucuna ulaşılabilecektir. Bu durumda D, sadece bu nedenle K1 lehine yapılan vasiyete karşı koyamayacaktır. Buna karşılık, D lehine yapılan kazandırmanın üçüncü kişi yararına yapılmış bir miras sözleşmesi olduğu kabul edilirse, D MK m. 527/II uyarınca bu tasarrufa karşı M'nin ölümünden sonra (tenkis davası hükümlerine tabi) iptal davası açabilir.

2-a) K3 babası M'nin mirasçısı olmamak için hangi hukuki yola başvurmuştur? Şartlarıyla birlikte açıklayınız. K3 mirasçı olmama yönündeki hukuki sonuca M'nin ölümünden evvel hangi hukuki yola başvurarak ulaşabilirdi? Kısaca açıklayınız.

M vefat ettikten sonra K3, mirasçılık sıfatından kurtulmak mirasın reddi (MK m. 605 vd.) yoluna başvurmuştur. Mirasın reddi bozucu yenilik doğuran bir hak olup geçmişe etkilidir. Kullanılması için herhangi bir gerekçe gösterilmesi gerekmediği gibi herhangi bir şekil şartına da tabi değildir. Ret beyanı, kayıtsız ve şartsız şekilde yazılı veya sözlü olarak sulh mahkemesine yöneltilir. Ret beyanı K3'ün de dâhil olduğu yasal mirasçılar bakımından ölüm ile mirasçılık sıfatının başlaması anından itibaren üç ay içinde yapılmalıdır. Ancak mirasçılık sıfatı ölümünden sonra öğrenilmiş ise bu hak düşücü süre öğrenme anından itibaren işlemeye başlar.

Ret süresi sona ermeden mirasçı olarak tereke işlemlerine karışan, terekenin olağan yönetimi niteliğinde olmayan veya mirasbırakanın işlerinin yürütülmesi için gerekli olanın dışında işler yapan ya da tereke mallarını gizleyen veya kendisine maleden mirasçının mirası ret hakkı düşer.

Ret sonucunda, reddeden mirasçı mirasbırakandan önce ölmüş gibi kabul edilir ve miras bu şekilde paylaşılır. Atanmış mirasçıların reddi halinde ise durumdan yasal mirasçılar yararlanır.

M'nin vefatından önce K3, muhtemel mirasçı olarak mirastan feragat yoluna gidebilirdi. M bakımından maddi anlamda bir ölüme bağlı tasarruf oluşturan feragat ancak miras sözleşmesi (olumsuz) ile gerçekleştirilebilir. Bu bakımından resmi vasiyetnameye ilişkin şekil şartlarına tabi olur. Feragat, ivazlı veya ivazsız şekilde yapılabilir. Feragat ivazsız ise feragat edenin alt soyu, mirasçılık sıfatı bakımından etkilenmez. Buna karşılık ivazlı feragatte, feragat eden olası mirasçının altsoyu bakımından da hüküm doğurur. Ancak bunun aksinin kararlaştırılması mümkündür. İvazsız feragat bakımından aksi yönde bir anlaşma yapıp yapılamayacağı hususu ise tartışmalıdır.

2-b) Şayet K3 M'nin ölümünden sonra sahte bir vekâletname düzenleyerek Tarabya'da bulunan daireyi Ü'ye satmış olsa idi, kim veya kimler hangi hukuki gerekçe ile ne tür taleplerde bulunabilirlerdi? Açıklayınız.

Bu olay bağlamında "miras sebebiyle istihkak davası" gündeme gelecektir. Miras sebebiyle istihkak davası, mirasçılarının tereke malları üzerinde münferit bazı ayni ve şahsi haklara sahip olmaları sebebiyle değil, miras hukuku hükümlerine göre mirasçı sıfatına sahip olmaları sebebiyle ve bu sıfatının sonucu olarak tereke üzerindeki çıkarlarını korumak için tanınmış, kanundan doğan, özel bir talep hakkını içeren eda davasıdır.

Davanın açılabilmesi için zamanaşımı süresi öngörülmüş olup bu süre, davacının kendisinin mirasçı olduğunu ve iyiniyetli davalının terekeyi veya tereke malını elinde bulundurduğunu öğrendiği tarihten başlayarak bir yıl ve her halde mirasbırakanın ölümünün veya vasiyetnamenin açılmasının üzerinden on yıl geçmekle zamanaşımına uğrar. İyiniyetli olmayanlara karşı zamanaşımı süresi yirmi yıldır.

Miras sebebiyle istihkak davasının kabulü halinde, tereke veya terekeye dâhil mal, davacıya zilyetliğe ilişkin hükümler uyarınca verilecektir.

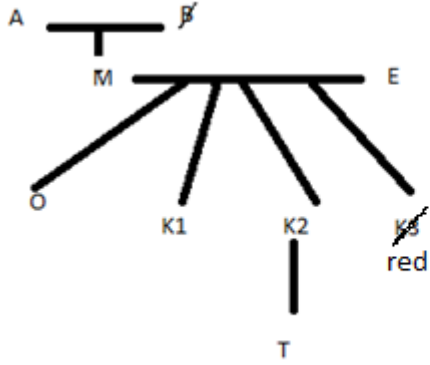
Miras sebebiyle istihkak davasının konusunu oluşturan mal, davalı tarafından elinden çıkartılmışsa, bunun yerine elde edilen karşılık dava konusu yapılabilecektir. Sözelimi malı satmışsa satış bedeli dava konusu yapılabilecektir.

Miras sebebiyle istihkak davasının davacısı, mirasçı sıfatıyla terekeye dâhil değerler üzerinde hak sahibi olan ve bu hakkı gaspedilmek istenen yasal ya da atanmış mirasçıdır. Vasiyet alacaklıları bu davayı açamaz. Miras ortaklığı devam ederken mirasçılardan sadece birinin tek başına bu davayı açabilip açamayacağı eMK döneminde tartışmalıydı. Fakat yeni MK, m. 640'da açık hüküm sevk ederek, miras ortaklığının devamı sırasında da mirasçılardan her birinin tek başına bu davayı açabileceğini belirtmiştir. Dava sonucunda sağlanan hukuki korumadan mirasçılarının hepsi yararlanacaktır.

Miras sebebiyle istihkak davasının davalısı, tereke mallarına mirasçılık iddiası ile ya da böyle bir iddia olmaksızın zilyet bulunan herkes olabilir. Dava, o an malı elinde bulundurana karşı açılacaktır.

Olayımızda K3 mirası reddetmiştir. Eğer söz konusu reddetmeden önce bu satımı yapmış ise bu durumda MK'ya göre, tereke işlerine gereğinden fazla karışma (örtülü kabul) nedeniyle red hakkı düşmüş olacaktır. Zira tereke mallarının satımı öğretide ret hakkına son veren davranış olarak yorumlanmaktadır.

3) (M)'nin ölümünde ona kimlerin mirasçı olduğunu, miras paylarını ve saklı payları tespit ediniz.

	Miras payı	Saklı pay
E=	1/4	1/4
O=	1/4	1/8
K1=	1/4	1/8
K2=	1/4	1/8

M'nin ölümünde altsoy, yani birinci zümre olduğu için miras eşi ve birinci zümre arasında paylaşılacaktır. Buna göre çocukları ve eşi mirasçı olacak. Ancak K3 mirası reddettiği için mirasçı olamayacak, miras K3 M'den evvel ölmüş gibi paylaşılacaktır. Birinci zümrede mirasçı olduğu için ikinci zümrede olan anne ve üçüncü zümrede olan dayı mirasçı olamayacaktır.

4) (M)'nin tasarruf nisabını bularak, tenkise ve/veya denkleştirmeye tabi ölüme bağlı veya sağlararası kazandırmalar olup olmadığını; var ise ne miktarda tenkis edileceğini ve/veya denkleştirmeye tabi tutulacağını hesaplayınız.

SAĞLAMA:

2.000.000 TL	E'nin saklı payı
1.000.000 TL	E'ye villa bağışı
1.000.000 TL	E'ye hisse bağışı
1.000.000 TL	O'nun saklı payı
1.000.000 TL	K1'in saklı payı
1.000.000 TL	K2'nin saklı payı
300.000 TL	K3'e daire bağışı
250.000 TL	G'ye daire bağışı
150.000 TL	T'ye bağış
<u>300.000 TL</u>	<u>A'ya bağış</u>
8.000.000 TL	kaydi tereke

Tenkise tabi kazandırmalar toplamı:**Tenkise tabi ÖBT'ler:**

500.000 TL	1/16 G'ye hisse
300.000 TL	T'ye üniv. eğitimi için
<u>600.000 TL</u>	<u>Annesi'ne Tarabya'daki daire</u>
1.400.000 TL	

Tenkise tabi SATL'lar:

1.000.000 TL	E'ye villa bağışı
1.000.000 TL	E'ye hisse bağışı
<u>300.000 TL</u>	<u>K3'e daire bağışı</u>
2.300.000 TL	

Tenkise tabi kazandırmalar toplamı: tenkise tabi ÖBT'ler+tenkise tabi SAT'lar

Tenkise tabi kazandırmalar toplamı: 1.400.000 TL+2.300.000 TL

Tenkise tabi kazandırmalar toplamı: 3.700.000 TL

5) K1'in arzu ettiği sonucun oluşmasını sağlayacak hukuki yollar nelerdir? Mirasçılarının itirazlarını da dikkate alarak bütün ihtimalleri değerlendiriniz.

Mirasçılar, fiilen mirası paylaşmanın dışında MK m. 676 uyarınca yazılı şekilde bir mirası paylaşma sözleşmesi yapabilirler. Mirasçılar paylaşmaya ilişkin bir anlaşmaya varamazlar ise, her bir mirasçı diğer mirasçılara karşı paylaşma davası açabilir. Bu dava için yetkili mahkeme miras bırakanın son yerleşim yeri mahkemesidir. Paylaşma davasında tüm terekenin paylaşılması talep edilir. Paylaşma davasında tereke unsurları mirasçılarının miras paylarına göre gruplara ayrılmakta ve tek başına hak sahibi olunacak şekilde mirasçıya tahsis edilmektedir. Paylaşma kararı aynı etkiye sahiptir. Taşınmaz üzerindeki haklar tescilsiz geçer. Zilyetliğin devri aranmaz. Paylaşma davası süreye bağlanmamıştır. Paylaştırmayı isteme hakkı yalnızca mirasçılara aittir.

K1, paylaşmayı bekleyemeyecek durumda ise, miras payını devredebilir. MK m. 677/I mirasçılar arasındaki pay devrini yazılı şekle bağlamıştır. Mirasçı bütün miras payını ya da miras payının yalnızca bir bölümünü devredebilir. Devir mirasçı olmayan kişiye yapılacak ise, o takdirde MK. m. 677/II uyarınca: "Bir mirasçının üçüncü kişiyle yapacağı böyle bir sözleşmenin geçerliliği, noterlikçe düzenlenmesine bağlıdır. "

MK. m. 677/II uyarınca üçüncü kişiye yapılan devirde sözleşme bu kişiye paylaşmaya katılma yetkisi vermez; sadece paylaşma sonunda mirasçıya özgülenen payın kendisine verilmesini isteme hakkını sağlar.

K1 ayrıca MK m. 644 uyarınca, terekeye dâhil malların tamamı veya bir kısmı üzerindeki elbirliği mülkiyetinin paylı mülkiyete dönüştürülmesi isteminde bulunabilir. Bu durumda sulh hâkimi, diğer mirasçılara çağrıda bulunarak belirleyeceği süre içinde varsa itirazlarını bildirmeye davet eder. Elbirliği mülkiyetinin devamını haklı kılacak bir itiraz ileri sürülmediği (somut olayda değer kaybı olasılığı) takdirde, istem konusu mal üzerindeki elbirliği mülkiyetinin paylı mülkiyete dönüştürülmesine karar verilir. Terekeye dâhil diğer hakların ve alacakların paylar oranında bölünmesi hususunda da yukarıdaki hükümler uygulanır. Hâkimin paylı hak sahipliğine dönüşüm kararı kurucu nitelikte ve derhal sonuç doğurur. Böylelikle karara konu taşınır ve taşınmazlar üzerinde tüm mirasçuların miras payları oranında paylı mülkiyet hakları doğar. Bundan sonra paylı mülkiyete ilişkin MK m. 688 vd. hükümleri uygulanır. Paylaşma davası açılmaz. Ancak MK m. 699 uyarınca izalei şüyu davası açılabilir. Burada miras ortaklığı sona ermekle birlikte, tereke borçlarından sorumluluk karar anından itibaren beş yıl geçmekle sona erer (MK. m. 681).